

PROGRAMA DE EXAMEN

PENTRU DISCIPLINA LIMBA ŞI LITERATURA
SLOVACĂ MATERNĂ

BACALAUREAT 2011

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Pre reálny a humanitný smer lýceí s vyučovacím jazykom slovenským:

I. Slovenská literatúra

1. Text. Všeobecnosti

- prvky komunikačnej situácie (vysielateľ, prijímateľ, správa, kód, kontext);
- funkcie komunikácie
- literárny / neliterárny text
- text a kontext
- témy a literárne motívy
- literatúra a iné druhy umenia

2. Próza

- a) epická próza
vysvetlenie pojmov; vývoj a typológia (romantická, realistická a fantastická próza)
- b) epické žánre (umelá rozprávka, povest', novela, historická, fantastická; psychologická; román klasický, súčasný; román do druhej svetovej vojny).
- c) štruktúra epického textu
  - zložky epického textu (autor, rozprávač, postavy, čitateľ)
  - druhy rozprávača v epickom texte (vševedúci rozprávač, postava – rozprávač, oko kamery; rozprávania v 1. a 3. osobe
  - kompozícia epického diela; dej, konflikt, fázy deja, rámcové rozprávania,
  - postavy
  - druhy postáv (hlavné, vedľajšie, epizodické; charaktery, postavy typ; spôsoby charakterizovania postavy).
- d) jazyk epického diela
  - spôsoby rozprávania: rozprávania, dialóg, opis
  - reč postáv, priama a nepriama reč, polopriama reč.

3. Poézia

- a) vysvetlenie termínu; rozvoj (baroková, klasicistická, romantická, realistická; symbolizmus, modernizmus), typológia (lyrická a epická poézia)
- b) štruktúra lyrického diela
  - komunikácia v básnickom texte (lyrický subjekt; vzťah autor – lyrický subjekt)
- c) jazyk lyrického diela
  - charakteristiky umeleckého jazyka (sugestívnosť, expresívnosť, atď.)
  - básnická obrazotvornosť
  - umelecké prostriedky (enumerácia, antitéza, synkretizmus, opakovanie, refrénovitost', rečnícka otázka, rečnícke zvolanie, epiteton, metafora)
  - verš, sloha, voľný verš, metrický rozmer, rým, rytmus.

4. Dráma

- a) vysvetlenie pojmu
- b) žánre (komédia, tragédia, činohra)

c) štruktúra dramatického textu

- kompozícia dramatického textu: výstup, scéna, obraz, replika, scénické poznámky, dramatická postava, spôsoby charakterizovania

d) jazyk drámy; expresívnosť v dramatickom texte, osobitosti, výstavby dialógu v dramatickom texte; monológ.

- jazyk postáv ako spôsob charakterizovania dramatického diela

5. Literárne obdobie

- klasicizmus
- romantizmus
- realizmus
- medzivojnové obdobie

6. Kanonickí autori:

Ján Kollár (Slávy dcéra), **Ján Hollý** (Svätopluk), **Andrej Sládkovič** (Marína, Detvan), **Samo Chalupka** (Mor ho!), **Janko Kráľ** (Zakliata panna vo Váhu a divný Janko), **Ján Chalupka** (Kocúrkovo), **Ján Botto** (Smrť Jánošíkova), **J. M. Hurban** (Olejkár), **P. O. Hviezdoslav** (Hájnikova žena), **M. Kukučín** (Neprebudený, Dom v stráni), **B. Slančíkova Timrava** (Ťapákovci, Skúsenosť), **J. Gregor Tajovský** (Do konca, Maco Mlieč, Statky – zmätky), **I. Krasko** (Otcova roľa), **J. Jesenský** (Strach, Vyhнали ma), **L. N. Jége** (Adam Šangala), **Hronský** (Jozef Mak), **M. Urban** (Živý bič), **Fr. Švantner** (Malka), **Dobroslav Chrobák** (Drak sa vracia), **M. Figuli** (Tri gaštanové kone), **I. Stodola** (Jožko Púčik a jeho kariéra), **J. Kostra**, (Peniažtek), **P. Jaroš** (Tisícročná včela), **M. Rúfus** (Modlitbičky), **Rudolf Jašík** (Mŕtve oči), **František Hečko** (Červené víno), **V. Šíkula** (S Rozárkou), **Slovenská literatúra v Rumunsku** (Adam Suchánsky, Ondrej Štefanko, Dagmar Mária Anoca, Pavol Bujtár).

II. Jazyk a komunikácia

- uplatnenie pravopisných, ortoepických, interpunkčných, morfológicko-syntaktických noriem
- vhodné používanie lexikálno-sématických jednotiek
- hláskoslovie
  - rytmický zákon hlásky
  - delenie hlások
  - znelostná asimilácia

III. Lexikológia

- náuka, tvorenie slov, slovo, synonymá, antonymá, homonymá
- triedenie slovnej zásoby
- frazeológia a význam slov

IV. Štylistika

- štýly
- funkčné texty